

Jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu 2024

Opdrachtgever: T. Bosma, plv. manager Team omgevingskwaliteit

Datum vaststelling: mei 2025; tkn college en raad.

1 Inleiding

Dit jaarverslag is een rapportage en evaluatie van de in 2024 uitgevoerde milieutaken rond vergunningverlening, toezicht en handhaving (milieu-vth) in Rheden en geeft weer hoe zich dit verhoudt tot de voorgenomen activiteiten in de jaarprogramma's en in hoeverre de activiteiten bijgedragen hebben tot een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving. Rapportage is wettelijk verplicht op grond van het Omgevingsbesluit (artikel 13.11), de Verordening kwaliteit uitvoering en handhaving Omgevingswet (2022) en de daarin opgenomen kwaliteitscriteria 2.2 (procescriteria; onderdeel 1, Rapportage en evaluatie). De beschreven aandachtspunten zijn input voor het werkprogramma ODRA 2026.

Context en reikwijdte

ODRA rapporteert in haar jaarstukken over de resultaten in 2024. Dit jaarverslag vult de jaarstukken aan met de milieu-vth-activiteiten van ODRA specifiek in de gemeente Rheden (hoofdstuk 2 en 3). Daarnaast beschrijft het verslag de organisatie van milieu-vth (hoofdstuk 4) en de algemene activiteiten van de gemeente rond milieu-vth (hoofdstuk 5).

Resultaten 2024

- ODRA heeft in de gemeente Rheden in 2024 ongeveer 300 controles uitgevoerd en ongeveer 250 klachtmeldingen afgehandeld.
- ODRA heeft 7 verschillende vergunningprocedures gevoerd, 30 milieumeldingen, diverse vooroverleggen en ruim 250 asbestmeldingen afgehandeld.
- Regionaal hebben we samengewerkt rond de versterking van de regionale milieusamenwerking en gezamenlijk gezocht naar besparingsmogelijkheden op de gezamenlijke taken.
- Landelijk hebben we bijgedragen aan het Interbestuurlijke programma versterking VTH (IBP-VTH).

2 Milieutoezicht

Kader milieutoezicht

Wanneer regels niet nageleefd worden, probeert ODRA in eerste instantie naleving te bewerkstelligen via aanspreken en minnelijk overleg. Wanneer dit niet of onvoldoende lukt, zet ODRA juridische handhaving in. Afhankelijk van de aard en ernst van de situatie, kan ODRA bijvoorbeeld zelf direct ingrijpen (bestuursdwang) of dreigen met een 'geldboete' (dwangsom). Hoe en met welke prioriteiten ODRA toezicht en handhaving uitvoert, is beschreven in:

- Landelijke handhavingsstrategie (LHS, 2016),
- Grenzen aan gedogen (landelijke richtlijn, 1996),

en specifiek rond milieutoezicht:

- Notitie Visie en leidende principes milieutoezicht regio Arnhem en Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem (2020).
- Nalevingsstrategie regio Arnhem (2015) en de
- Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem (2015).
- Toezichtstrategie milieu ODRA 2022-2025 (2021).

Deze strategieën zijn in lijn met het in 2022 geactualiseerde Rhedense vth-kader voor de leefomgeving (Beleidsregels VTH beleid 2022-2024).

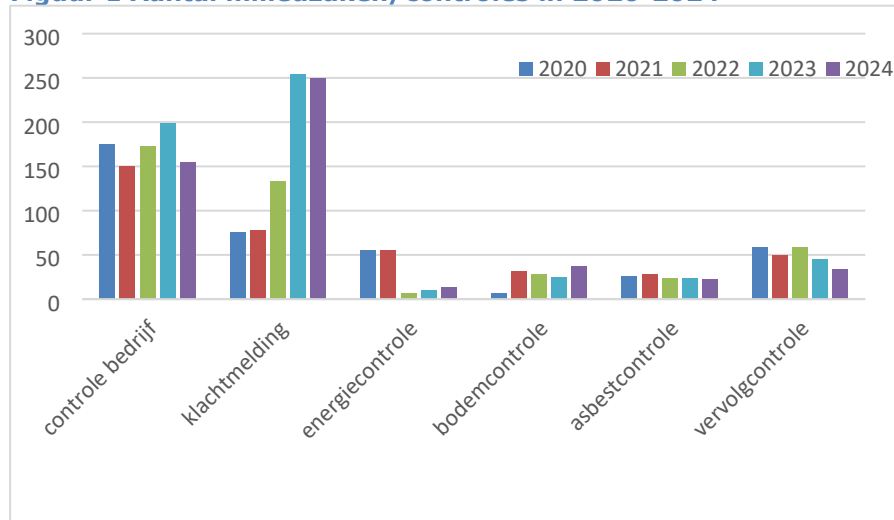
Uitvoering toezicht en handhaving

Milieutoezicht bestaat uit:

- Periodieke, integrale milieucontroles bij bedrijven.
- Aspectcontroles. Dit betreft controles op een specifiek milieuthema als bodem, geluid, energiebesparing etc.
- Oplevercontroles bij milieu-inrichtingen op verleende omgevingsvergunningen en ingediende meldingen Activiteitenbesluit.
- Controles naar aanleiding van meldingen grondverzet (Bkk), bodemsanering en slopen met asbest.
- Controles naar aanleiding van bedrijfsgerelateerde klachten en meldingen over milieuoverlast van derden.
- Gebiedsgerichte controles als veld- en gevelcontroles.
- Projectmatige controles. Bijvoorbeeld branchegericht toezicht.
- Controles ketentoezicht, met name afval- en grondcontroles.
- Handhavingscontroles tijdens het juridische handhavingstraject.

In onderstaande figuur zijn de aantallen controles/zaken in de jaren 2020-2024 weergegeven. Gebiedsgerichte controles en controles op illegale activiteiten zijn hierin vanwege hun andere aard niet opgenomen.

Figuur 1 Aantal milieuzaken/controles in 2020-2024

In tabel 1 (blz. 3) zijn de verschillende controles integraal en per taakveld beschreven. De beschikbare capaciteit voor toezicht en handhaving milieu in 2024 was ongeveer 3 fte.

Overig

- Naast de klachtafhandeling heeft ODRA een piketdienst. De piketdienst is 7 dagen per week, 24 uur per dag paraat om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten.
- ODRA ondersteunt in de aanpak ondermijning.
- ODRA heeft in enkele controletrajecten juridische handhaving toegepast.
- ODRA heeft in 2024 de gemeente ondersteund in controles op hout stoken door particulieren.
- ODRA heeft in 2024 de toezichtstrategie geactualiseerd.

Aandachtspunten

In 2022 en vooral 2023 is het aantal milieuklachtmeldingen over bedrijven sterk toegenomen. Merendeel van de klachten betreft geluidhinder. De toename is een landelijke trend en ook lijkt de coronatijd van invloed. ODRA is bezig met een andere aanpak van de klachten. In 2024 is het aantal klachtmeldingen niet verder toegenomen.

Tabel 1 Rapportage milieutoezicht per thema

Taakveld	Activiteiten 2024	Toelichting en evaluatie	Voortgang
<i>Milieutoezicht bedrijven</i>			
Periodiek toezicht bedrijven	155 controles, 34 vervolgccontroles.	Het aantal controles was lager dan gepland. Dit kwam door de invoering van de Omgevingswet. Een controle kostte daardoor meer tijd. Verwachting is dat dit deels komt door het eigen maken van de nieuwe systematiek van de wet, maar deels ook blijvend zal zijn.	😊
Klachten	250 klachtmeldingen afgehandeld.	Het aantal klachten in Rheden is ongeveer gelijk aan het aantal in 2023 (zie ook aandachtspunten, blz.2). De klachten betreffen vooral geluidsoverlast door bedrijvigheid (70%).	😊
<i>Energie</i>			
Energiebesparing	13 controles.	Eerder zijn alle bedrijven gecontroleerd op verplichte energiebesparingsmaatregelen. Nieuwe activiteiten worden gecheckt. Tijdens de periodieke milieucontroles worden bedrijven geïnformeerd over de energiebesparingsplicht.	😊
<i>Ondermijning, illegale bedrijvigheid</i>			
Gevelcontroles	Enkele controles, deelname project in Spankeren.	Lege panden en onduidelijke bedrijven zijn een risico in kader van illegale bedrijvigheid. ODRA neemt deel aan het ondermijningsoverleg.	😊
Controle aard bedrijfsactiviteit	Enkele controles.	In de bestemmingsplannen/omgevingsplan is de locatie van bedrijven met betrekking tot hun milieubelasting via milieuzonering gereguleerd. Controle hierop volgt uit actualisatie van de bestemmingsplannen, naar aanleiding van klachtmeldingen en bij nieuwe initiatieven.	😊
<i>Asbest</i>	22 controles.	Het aantal sloopmeldingen met asbest in 2024 was 255. Risicogericht worden veld- en administratieve controles uitgevoerd, inclusief mbt illegale asbestsaneringen.	😊
<i>Geluid</i>	Diverse geluidmetingen bij horeca en evenementen.	• Ervaring heeft geleerd dat regelmatig meten bij evenementen veel hinder voorkomt. ODRA meet daarom het geluidniveau bij diverse evenementen.	😊
<i>Afval en lozingen</i>	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	• ODRA neemt in de periodieke milieucontroles bij bedrijven de aspecten afval en lozingen integraal mee. • Rond lozingen werkt ODRA samen met het Waterschap Rijn en IJssel. Het Waterschap bemonstert jaarlijks bij enkele bedrijven in Rheden het afvalwater.	😊
<i>Bodem</i>	Ongeveer 35 controles (veldcontroles en nav meldingen).	In 2018 heeft ODRA in kader van risicogericht toezicht een barrièremodel rond grondverzet gemaakt. Uitvoering van het toezicht is aan de hand hiervan. Grondverzet heeft daarbij een sterk bovengemeentelijk karakter. Met de ingang van de Omgevingswet zijn taken van de provincie naar de gemeente verschoven. ODRA heeft hierdoor meer bodemcontroles uitgevoerd dan in de jaren ervoor.	😊
<i>Grondwater- beschermingsgebieden</i>	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	Met ingang van de Omgevingswet belegt de provincie het (extra) toezicht op de bedrijven in de grondwaterbeschermingsgebieden bij ODRA.	nvt.

3 Vergunningverlening milieu

Kader milieuvergunningverlening

- Vergunningenstrategie regio Arnhem (2015).

Uitvoering vergunningverlening

Vergunningverlening betreft het afhandelen van aanvragen en milieumeldingen. Aanvragen van zogenaamde complexe bedrijven (in Rheden 2) worden afgehandeld door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In het kader van een milieumelding kunnen maatwerkvoorschriften gesteld worden.

Tabel 2 Producten vergunningverlening

Soort product	Aantal			
	2021	2022	2023	2024
Milieumeldingen	30	32	32	30
Sloopmeldingen met asbest	296	307	266	255
Maatwerkvoorschriften	6	2	3	5
Omgevingsvergunning milieu	4	4	1	2

Ten behoeve van de vergunningverlening voert ODRA vooroverleg met ondernemers en stemt af met de gemeente over andere (aangevraagde) activiteiten behorend bij de aanvraag of melding. ODRA handelt ook bezwaar en beroep af. Dit is in 2024 niet aan de orde geweest.

ODRA adviseert verder op aanvraag over specialistische milieu-onderwerpen, met name in het werkveld geluid en ruimtelijke ordening-milieu. Strikt genomen betreft deze advisering geen vth, maar raakt het vaak wel.

De beschikbare capaciteit voor vergunningverlening en advies was ongeveer 1,5 fte.

Aandachtspunten

Het kader rond vergunningen vereist (formeel) actualisatie. Met de komst van de Omgevingswet lag de focus op het inrichten van de werkprocessen en het eigen maken van de nieuwe systematiek in de Omgevingswet.

4 Organisatie vth-milieu

Organisatie

ODRA voert de feitelijke uitvoering van de gemeentelijke milieu-vth-taken. ODRA is een samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Arnhem, Doesburg, Westervoort, Duiven, Zevenaar, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rozendaal en provincie. ODRA is daarbij een zelfstandige organisatie. In de GR-ODRA en DVO-ODRA-gemeente Rheden liggen de afspraken tussen de partners en ODRA vast. Het Dagelijks Bestuur van ODRA bestaat uit de wethouders van Renkum, Westervoort, Arnhem, Lingewaard en gedeputeerde. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten en provincie, waarbij de gemeente Rheden 8 stemmen heeft van de in totaal 117.

Het maken van afspraken over het jaarlijkse ODRA-werkprogramma (waarvan ongeveer $\frac{2}{3}$ milieutoezicht) is gemandateerd aan de teammanager Omgevingskwaliteit en in de dagelijkse praktijk belegd bij de adviseur milieu. Partners en ODRA stemmen ongeveer tweemaandelijks in het ODRA-partneroverleg ODRA-zaken inhoudelijk en organisatorisch af. De adviseur milieu is in dit overleg plaatsvervangend voorzitter en neemt namens het ODRA-partneroverleg deel aan het voorzittersoverleg van de 6 Gelderse Omgevingsdiensten. ODRA rapporteert jaarlijks over al haar activiteiten in haar jaarstukken. Per partner rapporteert ODRA maandelijks cijfermatig over de voortgang.

Inwoners kunnen milieuklachten melden via www.milieuklachtgelderland.nl. Wanneer een inwoner een bedrijfsgerelateerde milieuklacht indient via een MOR-melding, sturen we de melding door naar ODRA. Rond klachten over horeca en evenementen werken ODRA, medewerkers Veiligheid en de toezichthouders leefomgeving (BOA's) samen.

Samenwerking

Gemeente en ODRA

Medewerkers van ODRA stemmen op zaakniveau (controle, klacht etc.) wanneer nodig af met de gemeentelijke collega's en vice versa. Per taakveld (bodem, asbest, piket en bedrijven en vergunningverlening, juridisch) heeft ODRA een medewerker die contact onderhoudt met de gemeentelijke collega's op zijn taakveld. Algemene contacten en afspraken (werkprogramma) stemmen accountmanager van ODRA en de regisseur/adviseur milieu-vth van de gemeente af. Zij organiseren verder de verbinding tussen gemeente en ODRA-collega's waar geen routine is.

In de regio

We werken samen met de regiogemeenten, provincie en ODRA in diverse samenstelling samen rond de thema's energie, circulaire economie, ondermijning en Omgevingswet. ODRA heeft in 2022-2023 een managersoverleg gestart om de onderlinge afstemming op managementniveau te verbeteren. In 2024 is dit omgezet naar een Strategisch Overleg.

Provincie en landelijk

ODRA werkt samen met de Waterschappen, RWS, VGGM, politie en OM. De Gelderse omgevingsdiensten werken samen binnen het zogenaamde Gelders Stelsel (van Omgevingsdiensten) en landelijk binnen de Omgevingsdienst NL.

Aandachtspunten

Overlegstructuur

De ambtelijk-bestuurlijke overlegstructuur ODRA-partners (governance) is door diverse ontwikkelingen niet meer helemaal passend. Dit wordt gevoeld in onder meer de begrotingscyclus, op slagvaardigheid in de samenwerking, sturing op programma's, projecten en gezamenlijke diensten. Verbetering hiervan zal worden meegenomen in de inrichting van de nieuwe Omgevingsdienst Groene Metropool.

Informatiebeheer

ODRA heeft in 2023 een (integrale) Visie informatiebeheer laten opstellen. Deze visie geeft diverse handvatten om het informatiebeheer komende jaren te verbeteren en verder te ontwikkelen. De resultaten van het IBP-VTH biedt kansen op versnelling.

Tabel 3 Organisatie milieu-vth

Onderwerp	Activiteiten 2024	Toelichting	Voortgang
Opdracht ODRA	Vaststellen ODRA-werkprogramma 2025	In een jaarlijks ODRA-werkprogramma leggen we het werkpakket vast voor het betreffende jaar; in het voorjaar op hoofdlijn en in het najaar in detail.	😊
Begroting 2025 en wijziging	Begroting voor zienswijze aan raad voorleggen.	Het AB van ODRA stelt jaarlijks de begroting van ODRA vast. De ontwerp-begroting wordt voor zienswijze aan de raad voorgelegd.	😊
DVO	Actualisatie is uitgesteld naar 2025.	De DVO's van de partners met ODRA verschillen op onderdelen storend van elkaar. Verbetering hiervan zal worden meegenomen in de inrichting van de nieuwe Omgevingsdienst Groene Metropool.	😐

5 Algemeen vth-milieu

ODRA is een regionaal samenwerkingsverband van 10 gemeenten en provincie. We hebben hierin verantwoordelijkheid als opdrachtgever en als eigenaar. In de praktijk lopen deze rollen door elkaar. In 2024 speelden:

1. Interbestuurlijk Programma VTH.
2. Bezuinigingen.
3. Samenwerking of fusie met ODRN.
4. Versterken regionale milieusamenwerking.
5. Afstemming lokale milieuregels.
6. Overige ontwikkelingen.

5.1 Interbestuurlijk Programma VTH

Grote impact op het milieu-vth-taakveld heeft het rapport van de Commissie Van Aartsen (Om de leefomgeving, 2021). In dit rapport zijn 10 aanbevelingen gedaan ter verbetering van het landelijke milieu-vth-stelsel. De aanbevelingen betroffen onder andere grotere omgevingsdiensten, meer afstand tot gemeente en provincie en een andere financieringsvorm. In het landelijke Interbestuurlijke Programma VTH (IBP-VTH) zijn de adviezen van de Commissie Van Aartsen uitgewerkt. We hebben hierin actief geparticipeerd.

Financiering omgevingsdiensten

Binnen het IBP-VTH is ook gewerkt aan een andere financierings-systeem van de omgevingsdiensten. Landelijk is afgesproken deze systematiek waar mogelijk in te voeren. Het bestuur van ODRA heeft aangegeven deze transitie te willen maken.

5.2 Bezuinigingen

Vanwege het ravijnjaar is gezocht naar besparingsmogelijkheden. ODRA heeft afgelopen jaren veel gedaan om structureel te besparen op haar bedrijfsvoering (met name ICT en verhuizing). Besparen is daardoor praktisch gezien eigenlijk alleen mogelijk door verkleinen van het werkpakket van ODRA. Het werkpakket van ODRA wordt grotendeels bepaald door landelijke regels en regionale afspraken. Daarbij heeft de Commissie van Aartsen eerder aangegeven dat het milieu-vth-stelsel onvoldoende werkt en juist geïnvesteerd moet worden in versterking. Ook hebben we in Rheden enkele milieutaken (vooral milieuadvisering) bij ODRA belegd, die via ODRA goedkoper uitgevoerd kunnen worden

dan in huis beleggen. Enige mogelijkheden om te besparen leek in gezamenlijke, gemeentelijke diensten te liggen. Gemeenten verschillen echter sterk in ambitie, noodzaak en timing van bezuinigingen. Diverse keren is overlegd. Gemeenten hebben via een gezamenlijke zienswijze op de ontwerp-begroting een gezamenlijke besparing van ruim €200k gerealiseerd.

5.3 Samenwerking of fusie met ODRN

ODRA is grotendeels robuust op basis van de in 2023 landelijk vastgestelde robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten en verbeteringen zijn naar verwachting realiseerbaar. ODRA verwacht echter op langere termijn te klein te zijn om robuust te kunnen blijven. Uit een in 2023 uitgevoerde verkenning naar samenwerking met andere regio's bleek samenwerking en wellicht fusie met de Omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN) het meest kansrijk. In het najaar van 2024 is bestuurlijk besloten fusie met ODRN nader te onderzoeken.

5.4 Versterken regionale milieusamenwerking

Op aanbeveling van een extern adviseur (Verkenning versterken regionale milieusamenwerking, 2022) hebben de deelnemende gemeenten ODRA gevraagd een kleine gezamenlijke dienst milieuadvisering op te zetten. ODRA is hiermee in 2023 gestart. Invulling van deze dienst is een zoektocht. Ontwikkeling van de dienst bleef achter doordat de vacature senior-adviseur moeilijk invulbaar bleek. Eind 2024 is dit gelukt. Naar verwachting krijgt de ontwikkeling van deze dienst daarmee een nieuwe impuls.

Om de ontwikkeling van de dienst milieuadvisering te steunen hebben we in Rheden de milieuadvisering rond geluid en ruimtelijke ordening belegd bij ODRA. We benutten zo beter de milieu-expertise bij ODRA, zijn minder kwetsbaar in de betreffende milieuadvisering en verbinden zo uitvoering en beleid beter. In 2024 waren een adviseur geluid en adviseur ro-milieu van ODRA één dag in de week bij de gemeente gedetacheerd.

Onderdeel van de gezamenlijke dienst is het organiseren van diverse vakberaden/platforms, waarin vakspecialisten van de partners en ODRA afstemmen en samenwerken. We participeren hierin actief.

5.5 Afstemming lokale milieuregels

Via verschillende werkgroepen is regionaal samengewerkt rond de implementatie van de Omgevingswet. Met het oog op uniforme werkafspraken voor ODRA-taken heeft ODRA deze werkgroepen gefaciliteerd.

Aandachtspunten

Diverse milieuregels zijn via de bruidsschat in het Omgevingsplan terecht gekomen. Dit betekent dat elke gemeente hierin zelf keuzes kan maken. Voor de uitvoeringspraktijk van ODRA is uniformering in in ieder geval de methodiek gewenst. Vooralsnog blijft de regionale werkgroep Omgevingsplan bestaan. Ideeën en tempo rond omgevingsplan verschillen in de regio echter flink.

5.6 Overige ontwikkelingen

Energietransitie

Met name rond de energietransitie komen steeds meer regels en verplichtingen voor bedrijven, zoals bijvoorbeeld de richtlijn EPBD IV (energie-eisen voor installaties) en de Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit.